

gent

El Consell Comarcal ofereix Tallers de memòria telemàtics per tota la comarca

■ FIGUERES. Contactant amb el telèfon 659 683 070, sigui via missatge de Whatsapp o trucada, qualsevol persona de la comarca podrà gaudir dels Tallers de memòria. Des de la irrupció de la Covid-19, es va optar per adaptar el seu format i que es pogués continuar desenvolupant de manera telemàtica. Tot i això, les persones que no tenen accés a les noves tecnologies podran accedir als exercicis en format paper, que se'ls facilitarà des de l'Ajuntament.

Els Tallers de memòria són un recurs que el Consell Comarcal de l'Alt Empordà ofereix als ajuntaments per fomentar la promoció de la salut i un envelliment actiu i satisfactori a partir de l'exercici físic i mental de la població major de 60 anys de la comarca. Des del seu inici l'any 2003, la participació ha anat augmentant any rere any de forma estable. [Fotografia: CCAE] ■

HISTÒRIA

EL TÍTOL SIMBÒLIC L'HA TINGUT SEMPRE LA BASÍLICA DE CASTELLÓ

La catedral de l'Empordà, a Figueres

Apareix el projecte frustrat de l'arquitecte Pelayo Martínez de crear un temple monumental substituint St. Pere

Josep M. Bernils | FIGUERES

A vui és oficialment una basílica, però sempre se l'ha conegut com la catedral de l'Empordà. Ens referim a l'església de Sant Maria de Castelló d'Empúries. Però ara resulta que a començament dels anys quaranta del segle passat aquest títol, ni que sigui honorífic, podia haver-li estat arrabassat per la ciutat de Figueres si hagués prosperat el projecte de l'arquitecte Pelayo Martínez Paricio de construir un temple monumental a l'actual plaça de Catalunya, en substitució de l'església de Sant Pere, que havia estat parcialment enderrocada durant la Guerra Civil.

La història s'ha recuperat arran de la feina de classificació i arxiu del seu fons, que han dut a terme en els darrers anys les arquitectes Dana Palmada i Adriana Vázquez, arran de la donació que va fer Caterina Martínez, la filla, al Col·legi d'Arquitectes de Girona, que s'ha encarregat d'inventariar tot el material. Si a l'inici d'aquest treball ja va permetre descobrir el procés de disseny del Club Med, al Pla de Tudela de Cadaqués (amb la troballa d'un dibuix de Salvador Dalí), la troballa del projecte de catedral també té el seu interès.

Ha estat l'arquitecte municipal figuerenc Joan Falgueras qui ha analitzat i contextualitzat tota la documentació referida al temple de grans proporcions que s'havia projectat al centre de Figueres. Per divulgar aquesta projecte poc conegut (només n'han localitzat alguna vaga referència a la premsa local de l'època) el mateix Falgueras va oferir una conferència fa uns dies al Cercle Sport i fins al 10 de gener es pot visitar una ex-

EXPOSICIÓ. Els plànols es poden veure a la seu del COAC de Figueres

ÀNGEL REYNAL

posició, a la seu del Col·legi d'Arquitectes-COAC de Figueres (a la plaça de l'església de Sant Pere), on es poden veure (fins al 10 de gener, tots els laborables però només en horari de marins) els dibuixos originals d'aquesta iniciativa, que, si hagués tirat endavant, hauria canviat la fisonomia de la ciutat. La torre principal del temple tenia 60 metres d'alçada, és a dir, era més alta que l'edifici Júbar de l'avinguda Salvador Dalí.

EL PROJECTE. Com és prou conegut, a l'inici de la Guerra Civil, el juliol de l'any 1936, es va enderrocar parcialment el temple, un fet que en va desfigurar l'estructura. Acabat el conflicte bèl·lic es va començar la reconstrucció, però només es va poder conservar originàriament la nau gòtica, mentre que la capçalera i el campanar, entre altres elements, són de nova execució. Val a dir que una part

PLÀNOL. El dibuix del projecte COAC

de les pedres enderrocades de la parròquia van servir per construir un dels murs de contenció dels jardins Enric Morera, al carrer Col·legi, on encara avui dia es poden descobrir vestigis del temple, i la paret del Parc Bosc situada per la banda del passeig Nou.

La reconstrucció va ser una iniciativa del rector de l'època, mossèn Pere Xucglà, i d'un sector important del catolicisme local, que, pel que es dedueix de la recerca de Falgueras, s'haurien oposat al projecte de Pelayo Martínez. L'arquitecte, però, creu que la veritat se sabrà anant a llegir, si es conserva, la correspondència entre el rector i l'aleshores bisbe de Girona, Josep Cartañá. L'altra hipòtesi seria que la «catedral de l'Empordà» era un projecte massa ambiciós i costós a l'època, tot i que la documentació recollida assenyala que inicialment va ser ben vist a Madrid, fins al punt que hi hagué un compromís amb l'alcalde de l'època, Josep Jou, de destinar-hi el finançament que calgués, juntament amb la construcció del nou hospital. Aquests sí que es va fer, a l'emplaçament actual de tocar el Parc Bosc.

La proposta d'ubicar el nou temple a l'actual espai situat entre la

font Llumina i la plaça Catalunya ve motivat pel fet que en aquell espai hi havia l'antic hospital de la ciutat i les seves hortes, però bona part de l'edifici havia quedat enderrocada pels bombardejos. L'opció era fer d'obra nova tant la parròquia com l'hospital. «Pelayo Martínez crea un projecte amb un temple el doble de gran de Sant Pere, amb doble planta, des del carrer Nou fins a la plaça del Gra», explica Falgueras. En els plànols trobats al fons de l'arquitecte dibuixa la catedral «amb gran nombre de detalls, amb un campanar de 60 metres d'alçada, una cosa brutal». Que Pelayo pensava que era possible ho reafirma el fet que viatgés amb l'alcalde al Departament de Regiones Devastadas, a Madrid, per aconseguir diners. Al cap de pocs dies, Franco fa públic, al Consell de Ministres, que «adopta» Figueres. En teoria suposava destinar milions de pessetes en obra pública a la ciutat, però a la pràctica no va ser tants.

Per això Falgueras explica que «malgrat aquesta eufòria inicial, segurament algú va començar a fer números. El seu projecte faraònic caurà guanyant-li la partida la difícil realitat del moment, materialitzada en la proposta de restauració signada pels arquitectes barcelonins Amadeo Llopart, Enric Mora i Josep M. de Segarra. El projecte de reconstrucció de Sant Pere es presenta el setembre del 1941 i no es parla enlloc de la catedral». Tot i això, Pelayo, seguirà dient la seva, ja que va proposar un conjunt de correccions. Al cap de poc va ser nomenat director de l'oficina comarcal de Regiones Devastadas, encarregada dels diversos projectes de reconstrucció a la zona. ■